

Кафедра української мови

**ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ
МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 1

Рівне-Острог-Оломоуць – 2011

УДК
ББК
Р

Лінгвістичні студії молодих дослідників : Збірник наукових праць. – Рівне-Остроголомоуць : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2011. – 176 с.

УДК 811. 161. 2'367. 335 + 821. 161. 2

Жолобчук Анна

(Науковий керівник – Шкарбан Т. М., кандидат філологічних наук, доцент)

ЛОГІКО-ГРАМАТИЧНІ АСПЕКТИ КАТЕГОРІЇ ПРИЧИНИ У СКЛАДНОСУРЯДНОМУ РЕЧЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ О.КОБИЛЯНСЬКОЇ)

У статті проаналізовано структурно-семантичні особливості складносурядних речень із причиново-наслідковими відношеннями, визначено основні моделі таких конструкцій, розглянуто проблемний статус речень із кількома присудками при одному підметові.

Ключові слова: складносурядне речення, сурядні сполучники, причиново-наслідкові відношення, єднальний тип, однорідні присудки.

В статье проанализировано структурно-семантические особенности сложносочиненных предложений с причинно-следственными отношениями, определены основные модели таких конструкций, рассмотрен проблемный статус предложений с несколькими сказуемыми при одном подлежащем.

Ключевые слова: сложносочиненное предложение, сочинительные союзы, причинно-следственные отношения, соединительный тип, однородные сказуемые.

In the article it is analysed structurally semantic features of compound sentences from by a causally-consequence by relations, certainly basic models of such constructions, problem status of suggestions is considered with a few predicates at one the subject.

Keywords: compound sentence, coordinating conjunctions, causally-consequence relations, copulative type, homogeneous predicates.

Категорія причини є однією з найважливіших філософських категорій, яка характеризує картину світу й відображається у мові, вербалізуючись різноструктурними мовними одиницями. Складносурядні речення належать до периферійних компонентів структури категорії причини.

Складносурядні речення, у яких функціонують причиново-наслідкові відношення, у класифікаціях І. К. Білодіда, В. О. Горпинича, А. П. Загнітка належать до єднальних речень із неповторюваним сполучником і. А. П. Грищенко виділяє в системі єднальних складносурядних речень три структурно-семантичні моделі, до останньої із них належать речення, в основі значеннєвого зв'язку яких між складовими частинами лежать, зокрема, і причиново-наслідкові відношення [4, с. 31]. Однією з останніх наукових робіт, у яких розглядаються причинові складносурядні конструкції, є "Логіко-граматичні аспекти категорії причини" Л. І. Дубовик.

Актуальність дослідження пов'язана передусім із матеріалом аналізу – творами О. Кобилянської, які до цього часу не вивчалися в контексті категорії каузативності, відсутністю опису конструкцій із кількома присудками при одному підметові, які є репрезентантами каузативних відношень на семантико-синтаксичному рівні речення.

Метою статті є визначення структури й засобів реалізації категорії причини в складносурядних реченнях, аналіз речень із однорідними присудками, між якими виявляються причиново-наслідкові відношення.

У єднальних складносурядних реченнях за характером значеннєвих відношень між складовими частинами виділяють моделі із власне- і невластне-єднальним значенням

[9, с. 389]. До другої групи відносять речення, у яких єднальний зв'язок доповнюється семантичними відтінками, зокрема ускладнюється значенням причиново-наслідкової зумовленості, що властиве складнопідрядним реченням [9, с. 389; 8, с. 606]. Якщо часові, зіставні, протиставні й розділові відношення є типовими для складносурядного речення, то відношення причиново-наслідкові є вторинними, вони відбивають дериваційні відношення між складнопідрядними та складносурядними конструкціями. На типові для складносурядних речень семантико-синтаксичні відношення нашаровуються відношення, транспоновані зі структури складнопідрядного речення (причинові) [3, с. 284].

Не всі мовознавці виділяють окремо причиново-наслідкові відношення в межах єднального різновиду складносурядних речень. Більшість розглядає причиново-наслідкове значення як відтінок, яким може бути ускладнене значення часової послідовності. На думку В. О. Горпинича, якщо частини з'єднані сполучником сурядності, а змістові відношення між ними підрядні, то друга частина є підлеглою першій, а це ознаки складнопідрядного ре-

чення. За будовою таке речення є складносурядним, а за значенням зв'язку – складнопідрядним, і це перехідний випадок між сурядністю і підрядністю [10, с. 110].

На відміну від складнопідрядних речень, у яких причиново-наслідкові відношення є однобічними, у складносурядних реченнях простежується їх повний вияв, тобто двобічність: одна сурядна частина вказує на причину, інша – на наслідок [3, с. 312].

У цих реченнях виявляється неможливість однопланового підходу до розмежування в синтаксисі підрядних і сурядних зв'язків (гіпотаксису і паратаксису) з урахуванням лише одного з рівнів: або граматичного, або семантичного. Тут функціональні особливості не збігаються з граматичними. Тому за формально-граматичним аспектом такі конструкції цілком належать до типу паратактичних і протиставляються гіпотактичним. Але в межах паратаксису на семантико-синтаксичному рівні так само розрізняють сурядні й підрядні складні речення.

Рівень формально-граматичний

рівень паратаксис гіпотаксис

семантико- синтаксичний сурядність підрядність

Найпоширеніший єднальний сполучник і виконує функцію з'єднання складових частин і в реченнях із причиново-наслідковою семантикою. Це пояснюється тим, що основних різновидів граматичного зв'язку між складовими частинами порівняно небагато, але кількість відтінків значенневих відношень набагато більша. Тому важко уявити, щоб для поєднання складових частин із метою вираження кожного відтінку значенневих відношень уживався окремий формальний показник зв'язку – сполучник.

Сполучник і належить до асемантичних (функціональних), бо служить передусім для поєднання частин складносурядного речення, не впливає на тип семантико-синтаксичних відношень у межах речення, а змістові відношення виражаються лексичним наповненням та структурою предикативних частин [11, с. 233]. Він стосується лише формально-граматичної семантики, тобто пов'язаний із внутрішньою будовою мови і не відображає відношень позамовної дійсності [2, с. 84].

Для вираження причиново-наслідкового значення збільшується роль семантики складових частин, коли і виступає у значенні «і від того», «і тому» [8, с. 607]: Спрятавши незаметно посудину зі стола, відаллилася з кімнати, і ми осталися самі. Земля здавалася ще чорніша й голіша, і мимоволі прокинулася туга. Був воском у її енергійних руках, і вона відбирала йому весь розум і всю свідомість його єства.

Вираження причиново-наслідкового відношення в межах складносурядного речення оформлюється видо-часовим і способовим співвідношенням дієслів-присудків.

Серед виявлених речень є такі зразки сполучуваності присудків складових частин.

1. Ч¹ (Д м/д/д), і Ч² (Д м/нед/д): Глухий біль, неописане огірчиння обняли мене, і тихі стони виривалися з моєї душі.
2. Ч¹ (Д м/д/д), і Ч² (Д т/нед/д): Він їй зробив одну прислугу, і на її поміч найбільше числить. Вони затроїли мені душу, і я ненавиджу їх.
3. Ч¹ (Д т/нед/д), і Ч² (Д мб/д/д): Чудотворні арфи лиш раз програвають, – і тобі вже вона не заграє вдруге.
4. Ч¹ (Д мб/д/д), і Ч² (Д мб/нед/д): Може, не заверне вже мороз, і бджоли матимуть добру весну.
5. Ч¹ (Д мб/д/д), і Ч² (Д мб/д/д): Я стану марний, і мене не відберуть.
6. Ч¹ (Д т/нед/д), і Ч² (Д т/нед/д): Мороз її переймає, і вона хреститься.
7. Ч¹ (Д м/нед/д), і Ч² (Д м/нед/д): Але була цілком відокремлена, і лиш десь-колись стрічалася з невісткою.
8. Ч¹ (Д м/д/д), і Ч² (Д м/д/д): Він успокоїв полохливого коня, і знов настала попередня тиша.
9. Ч¹ (Д т/нед/д), і Ч² (Д м/д/ум): Адже ж я химерниця, і висміяли б мене.
10. Ч¹ (Д мб/нед/д), і Ч² (Д мб/нед/д): Ми не будемо вічно жити, і ти не будеш мати все охорону й родинну стріху.
11. Ч¹ (Д м/нед/д), і Ч² (Д м/д/д): Постанови старшини між циганами були іноді страшні, і тому вони порадилися між собою, не втягаючи нікого в тайну, винести скорше як за чотири дні Мавру з шатрів та так вирятувати її від лиха, смерті.
12. Ч¹ (Д м/нед/д), і Ч² (Д мб/д/д): Вона ладувала все на одно судно, і тому мусить для неї наступити втихомирення.

13. Ч¹ (Д т/нед/д), і Ч² (Д мб/нед/д): Він добрий, щирий хлопець, чесний, ретельний чоловік, і Олена буде з ним щаслива!

14. Ч¹ (Д т/нед/д), і Ч² (Д м/д/д): Все має свої границі, і я перестав бути оглядним і терпеливим.

Збіг граматичних характеристик властивий 5, 6, 7, 8, 10 зразкам сполучуваності. Це означає, що причина і наслідок відбувалися, відбуваються або відбуватимуться майже одночасно. Присудки, які виступають у формі минулого і майбутнього часів, можуть бути як доконаного, так і недоконаного виду. Присудки доконаного виду в обох частинах на рівні змісту передбачають, що наслідок все-таки настав після того, як здійснилась причина, хоч цей відрізок досить умовний.

За умови недоконаного виду присудків причина супроводжує наслідок, перебуває з ним в одній площині паралельних відношень, і доки вона триватиме, доти триватиме наслідок: Кождий виїзд у місто був сполучений з видатками, і для того вони рідко коли виїздили.

причина
наслідок

Найоптимальніше передумання причини наслідку виявляється в тих реченнях, де перші частини містять у собі дієслова-присудки у формі минулого часу доконаного виду, що означають результативність, завершеність дій або станів. Після них можливі всі інші часові форми дієслів, що виражають наслідок. Це зразки 1, 2, 8. Особливості, характерні для цих складносурядних речень: дії, що виражаються присудками других складових частин, наступають тільки після дій перших частин: В тиждень по тім померли близнята Анніні, і вона попала в меланхолію. Зокрема, співвідношення присудкових форм типу доконаний вид – недоконаний вид показує, що причина, про яку говориться в першій частині, вже закінчилась, а наслідок, про який ідеться в другій частині, ще продовжувався: Її щокі зарум'янилися потрохи, і вона виглядала дуже гарно. Дія в минулому часі може бути і незавершеною, але при цьому викликати наслідок у формі майбутнього часу (майбутній час створюється поєднанням значень модального слова й інфінітива) – зразок 12. Це саме співвідношення спостерігається там, де діюча причина теперішнього часу зумовить майбутній завершений (зразок 3) або тривалий результат (зразок 13).

Цікавий зразок 9, у якому особа прогнозує можливий умовний наслідок, спираючись на теперішню причину. Зразок сполучуваності 11 характерний тим, що в ньому обидва присудки виступають у формі минулого часу; причому присудок першої частини має форму недоконаного виду, а присудок другої – доконаного.

Зразку сполучуваності 14 властива неприродна, на перший погляд, сумісна поява дієслів-присудків у формі теперішнього і минулого часу. Вираження причиново-наслідкового зв'язку станів уживанням присудків спочатку у формі теперішнього часу, а потім у формі минулого часу, звичайно, неможливе. Але форми теперішнього часу в сучасній українській мові не обов'язково означають стани, що відбуваються в момент мовлення. Теперішній історичний час виражає віднесеність дії до минулого і не означає пов'язаності її з моментом мовлення. Оскільки друга складова частина цього зразка має у своєму складі присудок у формі минулого часу (недоконаного виду), а присудок першої частини виражений теперішнім історичним, то стани обох складових частин стосуються плану минулого. Невідповідність між граматичними характеристиками присудків стирається за рахунок значення часових форм.

Отже, збіг граматичних характеристик присудків складових частин складносурядного речення може бути лише у п'яти зразках. Формально переважає розбіжність часо-видових категорій. Кількісно найбільше речень належить до зразків 6, 7, 8, у яких збігаються граматичні характеристики минулого й теперішнього часів (57%). Значно менше виявлено структур, які належать до зразків 1, 2, 11 (35%). Найменше конструкцій представлено зразками 3, 9, 12, у яких друга частина пов'язана з майбутнім часом (8%).

У багатьох реченнях єднальний зв'язок, що виражається сполучником і, скріплює той відносний зв'язок між двома компонентами, що встановився за допомогою слів спільного значення, найчастіше займенників [7, с. 199]: Його питання заболіло мене, і я опустила очі вниз. Вона була страшенно зворушена, і її круглі очі прискали раз по раз іскрами.

Іменник у другій частині може замінюватися особовим займенником, який, будучи граматично залежним, тісно пов'язує зміст тієї складової частини, у якій він знаходиться, із змістом попередньої частини: Понура тьма облягла бажання, і вони завмерли. Сонце сховалось уже за темний ліс, і остро виразно вирізувались його лінії на огняно-червонім небі.

Повторення того самого слова у першій частині вживається для підсилення важливості інформації, акцентуванні на внутрішньому стосунку подій до особи: Там ждали на мене різна кореспонденції, доволі важні для мене, і я кватилася з від'їздом.

Подвійний відносний зв'язок іноді скріплений зв'язком сурядним: Сава не має до чого душу притулити, і тому вона в нього блудом заходить. Вони затроїли мені душу, і я ненавиджу їх.

Сполучникові поєднання і тому, і через те, і від того створюють похідні парадигми невластне-єднальних речень: Вона се відчуває, і від того її збирає знов ляк. Я була в них лише одна-однісінька, і тому мало все добро світу мені припасти. Але ти, як індивідуальність, того несвідома, і тому не розумієш того. Будучи ще в Єгипті, вони не прийняли Марії з Йосифом та Божим дитятком у себе на відпочинок, – й через те за кару тиняються, вандрують споконвіку по світі. При бурдею не було дробу, і через те не міг когут піянням означити півночі.

Така сама причинова семантика актуалізується за допомогою слів-конкретизаторів не лише в єднальних, але й у невластне-зіставлювальних реченнях: Скучно, татку, на однім місці сидіти, а тому я поїхав. Вона ж прецінь його мати, а через те для мене так само дорога, як і для його. Здавалося, його любов до дівчини змоглася у в'язниці вдвоє, а з тим і витиснула всі інші почування в його серці.

Зміст наступних частин у складносурядних реченнях із зіставними відношеннями впливає безпосередньо зі змісту попередніх. При цьому наступні складові частини, приєднані сполучником а, повідомляють про наслідки, до яких спричинилися стани попередніх складових частин. Складносурядні речення із зіставними відношеннями дуже близькі до єднальних речень, складові частини яких пов'язані причиново-наслідковою залежністю. Але така спорідненість не означає їх повної тотожності. Крім причиново-наслідкової залежності, у складносурядних реченнях із зіставно-наслідковими зв'язками обов'язково відбувається зіставлення попередніх і наступних станів [9, с. 402]. Тому доцільно кваліфікувати такі речення як невластне-зіставлювальні.

Якщо замінити сполучник а сполучником і, зіставно-наслідкові відношення між частинами зникають: І вона дала спокій, він не прийшов, а мене обгорнуло якесь сумне вдовolenня.

Доцільно говорити про сурядні одиниці каузативного змісту, які складають приєднувальні конструкції з аналогами сполучників тому, тож, отже відтак, без компонента і: Мені не все хочеться робити, тому й не роблю. Вона тим виступає проти звичаю, а в деякім смислі і проти виховання, тому все-таки такий крок упокорює. Тут вдалині вона не годна її успокоїти, тож як її серце бажає, так нехай і буде. Другого хлопця поки що не мала, отже, *могла з ним цілком добре жити*. Жінка – *се ж найліпший наш товариш*, отже, *і найциріше прихилиться до всякої нашої праці, артистичної чи практичної*. Вона почала труситися, відтак злізла з печі і стала тихо на пальцях у закуток, межі двері й піч.

Одним із чинників, що підтримує синтаксичний зв'язок між частинами на формально-граматичному рівні, є семантика необхідності, виражена в другій наслідковій частині: Завтра ж святого Михайла, і треба буде піти до церкви, Припізнився в старій циганки, і тепер треба квапитися.

Суб'єктивність у змісті другої частини може бути представлена як така, що стосується суб'єкта речення. Вона виражається лексично словами з модальним значенням і представляє собою відношення між суб'єктом і дією. Ці відношення виявляються модальною оцінкою тієї чи іншої потенційної дії, яка або виходить від потенційного суб'єкта цієї дії, відображаючи його бажання, наміри, волю (*Попрі мене минає тепер щастя, і я хочу* його спіймати), або виражає чийсь волю щодо суб'єкта, характеризуючи вимушеність його дій: Сильний рвучий вітер бив її острими зимними колючками по лиці й очах, і вона мусила їх заплющити. Ти така велика – і ми мусимо за тебе встидатися. А у нього були руки сковані, й він мав на те все мовчки глядіти. Але твоя воля сталася, не моя, – і тому я мусила з тим погодитись. Його присилювали виступити з відчитом, і він, рад не рад, мусив на те згодитися.

Відсутнє чітке розмежування речень із однорідними присудками на прості чи складні. Їх відносять переважно до простих ускладнених речень, хоч і розглядають можливість трактувати як складні конструкції.

В. А. Белошапкова називає носієм предикативних категорій лише присудок, тому такі речення, на її думку, є поліпредикативними конструкціями, тобто складними [1, с. 34].

А. П. Загнітко визначає конструктивною ознакою двоскладного речення сполучення називного відмінка і відмінюваного дієслова, у силу чого всі речення з однорідними присудками належать до простих ускладнених [6, с. 336].

З формально-граматичного боку – це прості речення з однорідними присудками, але з семантико-синтаксичного вони є складними, оскільки наявність двох предикатних синтаксем уможливило перетворення такого простого речення на два і більше складних.

У досліджуваному матеріалі порушується сурядна однорідність присудків, бо мають місце відтинки підрядних відношень між ними, які передають причиново-наслідкову залежність, а тому просте речення з однорідними присудками наближається до складносурядного з причиновою семантикою.

Андронаті не здержався і сплакав при звуках сеї трембіти. Тепер вже все зрозуміла і віддалася нечуваній розпущі.

Присудки можуть виражати причиново-наслідкові відношення за допомогою лише своєї семантики (*Двері від*

стайні відімкнулися якимсь чином і стояли відтворені) або потребують для цього другорядних членів речення (Я ненавиділа поляків вже віддай вродженою ненавистю і не вміла ніколи оставатись спокійною, коли говорили про них. Він був сином ц. к. лісового радника і міг легше, ніж кожний інший, дістатись на таку висоту).

На такі відношення між присудками іноді вказує граматикизований елемент тому при сполучнику *і*: Се їй ніколи на думку не приходило і тому потрохи на хвилю занепокоїло. Впрочім, я чула в собі силу і тому пішла. Позиція елемента тому є рухомою: Далі і я не була «жінка» якого там-небудь мужчини і не представляла тому жодної вартості.

Оскільки однорідність передбачає необмежену кількість компонентів, то причиново-наслідкові відношення виникають між неоднаковою кількістю присудків ($D1 + D2 \leftrightarrow D1$): Ти по правді ніколи не розуміла й не знала святого чуття любові й тому нагородила мене в твоїм порожнім житті лише зневагою, горем і розчаруванням.

Важливу роль відіграє розділовий знак між частинами з такими присудками. На користь розгляду речень із однорідними предикатами як простих свідчить відсутність коми між присудками: Це не була маловажна річ і вимагала багато сили. Наявність відповідних розділових знаків посилює протилежну позицію: Але я вірю в Орядина, в його здатність, в його волю, і тому успокоююся. Михайло був добрий, і ніколи не розпочинав спору. Була цілком знівечена, і проти свого горя, упокорення і страшного жалю цілковито безрадна. Його душа, звикла до простоти і ясності, обтовклася і ранилася тут о тисячні незрозумілі йому якісь вимоги і явища – і кривавилася ненастанно.

Отже, у межах складносурядних речень єднального типу створюються умови для вираження причиново-наслідкових відношень, оформлюваних лексичним наповненням предикативних частин, видо-часовим і способовим співвідношенням дієслів-присудків.

Найчастотніший формальний засіб зв'язку – сполучник *і*, супроводжуваний іноді словами-конкретизаторами тому, через те, отже, відтак, тож, які вживаються і самостійно. Репрезентантами каузативної семантики здатні поставати невластиві-зіставлявальні речення зі сполучником *а* та граматикизованими елементами.

Окрему специфічну парадигму речень становлять структури з кількома присудками при одному підметові, у яких смислові відношення між предикатами визначаються як причиново-наслідкові.

У статті прийнято такі скорочення: Ч – частина, Д – дієслово, м – минулий час, т – теперішній час, мб – майбутній час; нед – недоконаний вид, д – доконаний вид; д – дійсний спосіб, н – наказовий спосіб, ум – умовний спосіб.

Література:

1. Белошапкова В. А. Сложное предложение в современном русском языке / В. А. Белошапкова. – М. : Просвещение, 1967. – 160 с.
2. Вихованець І. Р. Семантико-синтаксична структура речення / І. Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1983. – 219 с.
3. Вихованець І. Р. Граматика української мови: Синтаксис / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 348 с.
4. Грищенко А. П. Складносурядне речення в сучасній українській мові / А. П. Грищенко. – К. : Наук. думка, 1969. – 155 с.
5. Дубовик Л. І. Логіко-граматичні аспекти категорії причини: автореф. дис. ... канд. філол. наук : / Л. І. Дубовик – Донецьк, 2005. – 20 с.
6. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: Монографія / А. П. Загнітко – Донецьк : Дон НУ, 2001. – 662 с.
7. Каранська М. У. Синтаксис сучасної української літературної мови / М. У. Каранська. – К.: НМВО, 1992. – 400 с.
8. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк., М. Ф. Кобилянська. – К. : Вища школа, 1994. – 670 с.
9. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1972. – 515 с.
10. Українська мова / За ред. В. О. Горпинича. – К. : Вища шк., 1977. – Ч. 2. – 190 с.
11. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови: Підручник / К. Ф. Шульжук. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 408 с.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

ДИНАМІКА ГРАМАТИЧНОГО ЛАДУ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНШИХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ

Васильчик Ольга

СТРУКТУРА Й СИНТАКСИЧНІ ФУНКЦІЇ ПОРІВНЯНЬ –
ПРЕДИКАТИВНИХ КОМПОНЕНТІВ СКЛАДНИХ РЕЧЕНЬ
(НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ УЛАСА САМЧУКА) 4

Жолобчук Анна

ЛОГІКО-ГРАМАТИЧНІ АСПЕКТИ КАТЕГОРІЇ ПРИЧИНИ
У СКЛАДНОСУРЯДНОМУ РЕЧЕННІ
(НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ О.КОБИЛЯНСЬКОЇ) 7

Жолобчук Анна, Остапюк Наталія

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ
НАЗВ ЯВИЩ ПРИРОДИ У СЛОВНИКУ ПОЕТІВ ХХ СТОЛІТТЯ 12

Ковтонюк Людмила

СЕМАНТИКА ДВОВАЛЕНТНИХ ДІЄСЛІВ РУХУ
В ДРАМІ «СОЛОДКА ДАРУСЯ» МАРІЇ МАТІОС 16

Козачук Ольга

ЛЕКСИЧНО НЕ ВИРАЖЕНІ СУБ'ЄКТНІ СИНТАКСЕМИ 19

Ланова Тетяна

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АКТУАЛІЗОВАНИХ
ГРАМАТИЧНИХ ФОРМ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ
(НА МАТЕРІАЛІ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ВИКЛАДАЧІВ ВНЗ) 21

Новосад Ірина

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛІПТИЧНИХ РЕЧЕНЬ
У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ 28

РОЗДІЛ II.

ЛЕКСИКА І ОНОМАСТИКА В СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНШИХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ

Андишула Юлія

МЕТАФОРА-ІМЕННИК У ТВОРЧОСТІ ЛІНИ КОСТЕНКО 32

Вернюк Назар

ЕПІТЕТИ В ПОЕТИЧНИХ ТВОРАХ ЛЕСІ УКРАЇНКИ 34

Легкобит Дарина

СТРУКТУРА ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНИХ АНТРОПОНІМІВ
У ТВОРАХ МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО 36

Макарець Юлія

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРИФРАЗОВОЇ НОМІНАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ ПОЧАТКУ ХХІ СТ. 38

- Моисеева Анастасия**
 ПРЕЦЕДЕНТНЫЕ ФЕНОМЕНЫ
 В ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ СМИ 41
- Онищук Олена**
 ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ТОПОНІМІЧНІ ПАРАЛЕЛІ 44
- Соколова Тамара**
 ЛЕКСИЧЕСКИЕ ЗАИМСТВОВАНИЯ
 ФРАНЦУЗСКОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ 47
- Стецюк Олена**
 СИНОНІМІЧНИЙ РЯД ТА ЙОГО СТРУКТУРА
 В ПОЕТИЧНИХ ТВОРАХ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА 50
- Струганець Юрій**
 ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ ЛЕКСИКИ "НАЗВИ ГРАВЦІВ
 ФУТБОЛЬНИХ КОМАНД" В УКРАЇНСЬКОМУ СПОРТИВНОМУ ДИСКУРСІ 53
- Усач Наталія**
 ФУНКЦІОНУВАННЯ КОНТЕКСТУАЛЬНИХ СИНОНІМІВ
 У ТВОРЧОСТІ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ 55

РОЗДІЛ III.

ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКА НЕОЛОГІЯ ТА НЕОГРАФІЯ

- Басараба Іванна**
 СЛОВЕСНІ ЕКСПЕРИМЕНТИ ЛІНИ КОСТЕНКО 58
- Вдович Тетяна**
 ФОЛЬКЛОРНА ОСНОВА ОКАЗІОНАЛЬНИХ ФЛОРОЛЕКСЕМ
 У ПОЕЗІЇ ХХ – ХХІ СТОЛІТТЯ 60
- Галабурда Ірина, Одарієва Ірина**
 АВТОРСЬКІ ЛЕКСИЧНІ НОВОТВОРИ
 НА ПОЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТІВ РОСЛИННОГО СВІТУ 64
- Денищук Ірина**
 СЕМАНТИКА АВТОРСЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ НОВОТВОРІВ
 У ПОЕЗІЇ ПАВЛА САВЧЕНКА 67
- Ірина Іжелюк, Ганна Килюшик, Ілона Козак**
 АВТОРСЬКІ НАЗВИ ЕЛЕМЕНТІВ ЛАНДШАФТУ
 В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ 71
- Кирилюк Ольга**
 ОСОБЛИВОСТІ ЕВОЛЮЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОЇ НОМІНАЦІЇ
 В ПОЕЗІЇ ПАВЛА ТИЧІНИ 73
- Коритнюк Надія**
 СКЛАДНІ ПРИКМЕТНИКОВІ НОВОТВОРИ В ПОЕЗІЇ АНДРІЯ МАЛИШКА 77
- Кравченко Катерина**
 СЕМАНТИКА АВТОРСЬКИХ НАЗВ ЕМОЦІЙ
 В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ХХ СТОЛІТТЯ 79
- Кривко Любов**
 ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ
 АРКАДІЯ КАЗКИ ТА ПАВЛА ТИЧІНИ (КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ) 82

- Криворучко Антоніна, Хороша Наталія**
ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІ КОСМОНІМИ
В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ХХ СТОЛІТТЯ 86
- Максимчук Віталій**
СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ
ІЗ ЗАПОЗИЧЕНИМИ АФІКСОЇДАМИ 88
- Поліщук Оксана**
ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІ ПРИКМЕТНИКИ З НУМЕРАТИВНИМ
КОМПОНЕНТОМ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ХХ СТОЛІТТЯ 92
- Рожко Іванна, Рожко Оксана**
АВТОРСЬКІ НОМІНАЦІЇ ОСІБ У ТВОРЧОСТІ ПОЕТІВ-ДИСИДЕНТІВ 94
- Тимочко Ольга**
СТАТИСТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ СЛОВОТВОРЧОСТІ
ПОЕТІВ-ДИСИДЕНТІВ 60 – 70-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ 97
- Шнайдрок Людмила**
СЛОВНИК АВТОРСЬКИХ НОМІНАЦІЙ ПТАХІВ
В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ХХ СТОЛІТТЯ 102

РОЗДІЛ ІV.

ЛІНГВОДИДАКТИКА І ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ МОВИ

- Віхтюк Марина**
ОСОБЛИВОСТІ МОВИ ТЕЛЕКАНАЛУ СТБ 106
- Ігнатюк Наталія**
ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА-ФІЛОЛОГА
ЯК ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА
(НА МАТЕРІАЛІ КОНФЕСІЙНОГО СТИЛЮ) 109
- Корнелюк Юлія**
СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ 112
- Тишко Наталія**
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-МОВНОЇ
ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА-ФІЛОЛОГА (НА МАТЕРІАЛІ ПРЕСИ) 115

РОЗДІЛ V.

КОМПАРАТИВІСТИКА

- Архангельська Тетяна**
СИМЕТРИЧНЕ Й АСИМЕТРИЧНЕ
В НОМІНАТИВНІЙ ПІДСИСТЕМІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ 119
- Гаврилюк Катерина**
ПРОБЛЕМИ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ НАЦІОНАЛЬНО МАРКОВАНИХ
ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ 122
- Călăraș Angela**
COLOUR IDIOMS AND THEIR SEMANTIC PECULIARITIES
IN ENGLISH AND ROMANIAN 125

Тихонова ОксанаОЗНАКИ ТА ЕТАПИ АДАПТАЦІЇ АБРЕВІАТУР-АНГЛІЗМІВ
У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКІЙ І КИТАЙСЬКІЙ МОВІ ЗМІ 128**РОЗДІЛ VI.****ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА****Виходилова Зденька**ПЕРЕВОДЧЕСКИЙ СЕМИНАР
НА КАФЕДРЕ СЛАВИСТИКИ ОЛОМОУЦЬКОГО УНИВЕРСИТЕТА 134**Гладикова Мартина**РАССКАЗ Р. ГЕРАСИМОВОЙ «РЕКА ЖИЗНИ»
ДЛЯ ЧЕШСКОГО ЧИТАТЕЛЯ 135**Зилварова Никола**

АШОТ БЕГЛАРЯН – «ДЕНЬ РОЖДЕНИЯ» 138

Котаскова МартинаПЕРЕВОД НА ЧЕШСКИЙ ЯЗЫК ФРАГМЕНТА РАССКАЗА ДИНЫ РУБИНОЙ
«ДВОЙНАЯ ФАМИЛИЯ» 140**Лизлова Елишка**РАССКАЗ М. АЛФЕРОВОЙ «ПОГЛОЩЕНИЕ»
ДЛЯ ЧЕШСКОГО ЧИТАТЕЛЯ 144**Мерзова Радана**LIDOVÁ PÍSEŇ JAKO PROSTŘEDEK PRVNÍHO KONTAKTU MEZI SLOVANSKÝMI
SVĚTY (ČESKO-UKRAJINSKÉ VZTAHY) 149**Мразкова Гана**ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ НА НОВИЙ СЛОВНИКОВИЙ СКЛАД
В УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ЧАСОПИСАХ 154**Тардонова Михаела**ПЕРЕВОД НА ЧЕШСКИЙ ЯЗЫК РАССКАЗА Е. АНТОНОВА
«МИЛАЯ, Я ГОТОВ....» 157**Хокрова Ярмила**

РАССКАЗ ЗАХАРА ПРИЛЕПИНА «СЕРЖАНТ»160

Олійник АнастасіяПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ УСНОГО СИНХРОННОГО
ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДІВ163**РОЗДІЛ VII.****ФОЛЬКЛОР У ПАРАДИГМІ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ НАУКИ****Терновий Ярослав**СИМВОЛІЗМ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ
(НА МАТЕРІАЛІ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ ПОДІЛЬСЬКОГО КРАЮ)167

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ170